

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten säännökannattaja ilmestys Astoriassa, Ore., joka tähtää The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauksinnat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year...\$1.50 6 months...90c
IN CANADA:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00

TOIMITUS:

MAIJU NURMI

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA	94
UUDISTUKSIA	48
KATKEENUT	55

KATSAUKSIA

Siveellisyys, korkeat vuokrat ja armeliaisuus.

Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen naisten asunto-olojen tutkija neiti Mabel Ashley sanoo tutkimuksensa johdosta tuleensa siihen käsitykseen, että hirvittävästi kalliit vuokrat ja huonot asunto-olot ovat hyvin suurena tekijänä siihen, että nuoria työlläistyttyjä joutuu niin kovin lukuisasti turmeluksen tielle. Hiukankaan kunnollisten asuntojen vuokrat on kohotettu kaikkialla niin korkealle, että niitä kykenee vuokraamaan ainoastaan työläisnaisten aristokratia — opettajat, kirjantallit, pikakirjurit, sairaanhoitajat, ja muutamat muut parempipalkkaiset ja vakituisissa toimissa olevat työlläiset. — Esimerkiksi Seattlesta, jossa neiti Ashley on viime aikoina tehnyt tutkimuksiaan, on teollisuuslaitoksissa ja muissa "roskatoissa" työskentelevillä nuorilla työlläistyttyillä, joiden keskimääräinen viikkopalkka on \$13.20, melkein mahdoton saada asuntoa lainkaan. Kertomus "Elsien pikku siskosta" (Julia) lehtemme viime numerossa) on tyypillinen näiden pienipalkkaisten, turvattomien työlläistyttyjen lastaloista.

Jän ihkekeskuksista kävelymatkan päässä olevien huoneiden vuokra on keskimäärin \$45—\$50 kuukaudelta ja kaukana kaupungin laidalla olevien huoneiden vuokra on \$15.00, kuukaudelta, niin käsittämättömä kuinka \$13.00 viikkopalkkaa nauttiva työlläistytty voi olla ilman saada asuntoa. Siksi nuoria tyttöjä kaikkialla suurkaupungeissa lausuu kadulle suljensa kaupustellijoiksi ainoastaan ja leivän edestä. Ja ne heitot, jotka koettavat tulla siiveytensä ja ihmisyytensä säilyttäviksi, joutuvat elämään kuin rotat katoissaan 3—4—5 tyttöä yhdessä pienessä huoneerähjässä, jonka yksi suurikka tavallisesti käyttää heidän keittäönsä välikä.

Tunnetuimmat vuokrien kiskurit usein huomauttavatkin asuntoja etsiville, epätoivoisille nuorille tytöille, että miksi ette ota ihellenne miestuttavna, joka kykenee maksamaan vuokran — sanoo neiti Ashley.

Nuorten Naisten Kristillisen Yhdistyksen pelastusarmeijan ja muutamat muut kristilliset yhdistykset keräävät lahjoituksia työläisnaisten turvakoteja ja asuntotaloja varten, joissa he voisivat asua halvalla ja mukavasti. — Niiden tarkoitus on tietenkin hyvä, mutta sillä ei työlläis-

ten asemaa paranneta, vaan pahennetaan — säilyttämällä nälkäpalkkasysteemi ja pakottamalla työkontotset naiset armeliaisuuteen.

Työläisnaisten asutuskysymys täydtyään ratkaista toista tietä. — Ennen kaikkea on työläisnaisten järjestymisen kautta kohotettava työpalkkojansa. Vuokria täytyy lainlaadinnalla rajoittaa ja on rakennettava kuntien eli kaupunkien omistamia käytännöllisiä ja ajanmukaisia vuokrataloja. — Tietenkään ei asutokurjuus, enempi kuin kaikki muukaan kurjuus ole lakien laadinnalla eikä kunnallissomistuksella täydellisesti poistetuksi niin kauan kuin koko yhteiskuntajärjestelmä lepää riiston ja voittoilun pohjalla.

Puolet Yhdysvaltain väestöstä kärsii nälkää.

Hallituksen työtoimisto on tehnyt tutkimuksia elinkustannuksista ja ihmisten toimeentulosta tämän maan kaikissa suurimmassa teollisuuskeskuksissa sekä muuallakin. Toimiston tutkijat ovat hankkineet menojen tuloarvion 13,000 eri työlläisperheeltä, joiden tutkimusten keskiarvoisena tuloksena tutkijat arvelivat, että noin puolet tämän maan väestöstä kärsii suorastaan nälkää. Korkeat ja yhä lähoavat elinkustannukset pakottavat pienipalkkaist työlläisperheet käyttämään ravintoa, mikä on halvinta ja mitä saa eniten rahansa edestä. Täten joutuvat suuret työlläisjoukot elämään niin yksipuolisella ja kehnolla ravinnolla, että heidän terveytensä alkaa rappeutua, kuten tutkijat ovat huomanneet. Kanamunat, maito, hedelmät ja kasvikset — paitsi perunat — ovat melkein tuntemattomat työläisten enemmistön pöydillä. Tutkijat ovat myöskin huomanneet, että työlläiset eivät tuhlaa rahojaan hienosteluun tai huvitteluun. Keskimäärin näissä 13,000 perheessä kulutettiin ainoastaan \$63.33 vuodessa perheen isän ja \$55.75 äidin vaatukseen. Vaatteet ovat niin kallistuneet, että \$63.00:lla ei niitä voida paljoa ostaa ja niin on seurauksena siitä, että työlläisten keskuudessa varsinkin kylmissä ilmanalassa ilmenee kaikenlaista vilustumista ja puuttuvasta vaatuksesta johtuvaa sairautta. Keuhkotauti, luvvalo y.m. tuhoisat taudit leviävät pienipalkkaisten työlläisten keskuudessa hirveässä määrässä. Tauteja ja kurjuutta lisää vielä huonot ja ahtaat asunnat, joihin työlläisperheiden on pakko sulloutua vuokrien alittuisen kohoamisen takia.

Hallituksen työtoimiston tutkijat eivät varmasti laskettele liikoja. Sen tehtävä ei ole epäkohtien paljastaminen, vaan työlläisten etujen valvominen siinä määrin, että heidät voidaan pitää niin tyytyväisinä, etteivät he käy vaaralliseksi omistavan luokan mukavudelle. Mutta kun se joutuu tunnustamaan tuollaisen kurjuuden olemassaolon, voimme olla varmat siitä, että asiat ovat vieläkin pahemmat. — Sellaista on työlläisten elämä maailman rikkaimmassa maassa.

Koululasten terveydenhoidon turvaaminen.

Yhdysvaltain Yleisen Terveystoimiston ylläkäri Rupert Blue, on toimittanut sarjan kirjoituksia terveyshoidon alalta. Jatkamme niistä tällä kertaa seuraavan:

Vanhempain kautta koko maan tulisi tarkoin valvoa, että koulussa, joissa heidän lapsensa käyvät, kunnollinen ja ajanmukainen terveydenhoidon valvonta pannaan käytäntöön.

Yhdysvaltain Yleisen Terveystoimiston tutkimukset osoittavat suuren joukon koululapsista kärsivän ehkäistävistä ja parannettavista ruumiillisista vikoista, jotka suuresti ehkäisevät heidän ruumiillisista ja henkistä kehitymistään. Sitäpaitsi ovat

ne olosuhteet, joiden alaisina lapset ovat koulussa, ei koulu itse, suurena määrin syyvät moniin niihin sairauksiin, joita lapset saavat kouluaihanaan.

Tehokkaaseen terveydenvalvomisen järjestelmään kuuluu:

1. Että kaikki koulurakennukset ovat terveydenhoidon vaatimuksia vastaavat.
2. Että luokkahuoneissa korjataan oppilasten terveydelle vaaralliset epäkohdat niin pian kuin niitä ilmaantuu.
3. Että kouluihin hankitaan koululääkäreitä valvomaan terveydenhoitoa ja toimimaan lasten lääkäreinä.
4. Että kouluihin hankitaan sairaanhoitajattaria, jotka käyttävät kaiken aikansa koulun hyväksi.
5. Että lasten hampaiden tarkastuksesta ja hoidosta pidetään huolta.
6. Että tarvitseville lapsille annetaan vapaasti heidän tarpeitaan vastaava hoito.

7. Että kaikki lapset, jotka eivät edisty säännöllisesti koulussa, alistetaan tarkaan tutkimuksen alaisiksi henkisiin lahjojhiinsa nähden.

Niiden maiden ja yhteiskuntain kokemus, joissa nämä toimenpiteet on toteutettu, osoittaa, että tuollainen ohjelma on arvaamattomaksi hyödyksi ei ainoastaan yksityisille koululapsille, vaan myös yhteiskunnalle kokonaisuudessaan.

Herra Bluen vaatimukset ovat alvan oikeita ja sangen kohtuullisia, mutta siitäkin huolimatta, on hyvin epäiltävää kuinka tuollaiset vaatimukset voitaisiin ajaa läpi maassa, jossa ei edes kannata maksaa opettajattarille elinkustannuksia vastavaa palkkaa, mutta jossa kallempien humpuukitavaraain ja väärnnettujen tarvikkeiden ilmottamiseen kulutetaan vuosittain lähes kymmenen kertaa niin paljon kuin koululaitokseen. Eli, kapitalistinen yhteiskunta ei pidä päämääränään ihmisten ja lasten parhaimmaksi, vaikka sitä noinkin lievästi jotkut vaatisivat kuin herra Blue.

Papit ja kapitalistit.

Useiden kirkkokuntien taholta on ryhdytty aikiteeraanmaan kirkossa käymisen tärkeyttä. Oikeinpa ne koettavat kasvattaa "Go to Church" liikettä. Määrätään joku erikoinen sunnuntai sellaiseksi yhteiseksi kirkkossakäyntipäiväksi ja kirkkoihmisten on määrä kehottaa naapureitansa silloin tulemaan kirkkoon "kuulemaan heidän pastorinsa mainiofa saarnaa."

Ajan henki, ajan henki, paatumus levellä kansan keskuudessa. Ehkäähän sillä olisi vielä vaikka paatumus leviäisikin, kun se ei vain leväisi työlläisten keskuudessa ja ohjaisi heitä pois pappien hoihouksen alaisuudesta, mutta niinpä se juuri tekeekin. Teräslakossa meillä on sangen lukuisia esimerkkejä siitä kuinka tärkeät papit ja kirkot ovat kapitalistiluokalle työlläistön pimeittäjänä. Selväkin selvemmin olemme tulleet viime aikoina näkemään, että kirkko on kapitalistien luokkalaitos, jota työlläist ei voi toivoa turvaa eikä myötätuntoa varsinkaan silloin kun se tekee lakkoja ja osottaa uppiniskaisuutta maallista esivaltaansa — työnantajansa kohtaan.

Niinpä, kun työlläist alkaa luopumaan kirkkoista ja pappien kannatuksesta, alkavat teollisuussherrain lehdet "puustamaan" pappien palkkojen kohottamista. "Manufacturers Record" m. m. kirjoittaa:

"Kirkkokunta, joka maksaa papilleen liian alhaista palkkaa, rosvoaa häneltä sen mikä hänelle oikeutta myöten kuuluisi, ja sellaiset kirkkokunnat, jotka tekevät itsensä vika-päiksi tuollaiseen rosvoamiseen, eivät ole oikeutettuja toivomaan kaikkialtaan siunausta työlläistensä".
Teollisuussherrat ovat siis ottaneet työlläisjoukkojen hyökkäämät papit

suojiinsa ja leipinsä — tietysti pappien vastapalvelusten toivossa.

Kuvia teräslakkoalueelta.

Mikään lakkoistelu ei ole yksinomaan miesten taistelua — se on heidän vaimojensa ja lastensaakin taistelua. Ilman vaimojen moraallista tukea ja avustusta tuskin voitettaisiin yhtään pitemmistä lakkoista, jotka sittenkin tahtovat näännyttää lakkoon osaa ottavat. — Paremmiin kuin ehkä missään suuremmassa lakossa tätä ennen, on naisten kunto ja asianymmärtämysten suuri merkitys tullut näkyviin teräslakossa. Aina silloin tällöin ennenkin ovat naiset omaksuneet miestensä taistelun omakseen, toimien lakkovaihteina j. n. e. kuten esim. Kuparisaren lakossa. Mutta tuskinpa koskaan ennen he ovat niin täydellisesti olleet mukana taistelussa kuin nyt. Naiset ovat osoittaneet parhaiksi lakkovaihteiksi, tosin he kuuluvat usein käyttävän apunaan muutamia taloudessa käytettyjä ruokien karvalta maustimia siinä määrin, että rikkurien ja hurttien on täytyntä kulkea heidän vahtilijansa läpi kaasunamarit kasvoilla.

Synkkä, pieni kokoushuone on täpösen täynnä naisia, äitejä, joilla on sylissään pikkulapsia, ja nuoria sähkökatseisia tyttöjä, jotka istuvat tuoliansa reunolla ja kurottavat katseitaan puhujan ikäänkuin paremmin käsittääkseen mitä hän sanoo. Huoneessa on naisia useista eri kansallisuuksista ja on puhujan yleisö siis hyvin kirjava. Naiset kuulselvat tarkasti mitä puhuja sanoo, katkaisten toisinaan hänen puheensa innokkailla kättentaputuksilla tai huudahduksilla.

Puhujalavalla pitää puhetta eräs mies. Hän kertoo naisille miksi heidän miehensä ovat lakossa, jonka naiset muuten näyttäisivät tietävänsäkin — ja kukapa sen tietäisi ellei työlläisten vaimot, joiden täytyy kasvattaa perheitä niillä vähäisillä penneillä joita heidän miehensä ansaitsevat.

Kun puhuja oli lopettanut, eräs vilkkasvoinen, kirkkasilmäinen slaavilainen tyttö hyppäsi ylös ja kääntynyt naisiin päin, alkoi puhumaan tulisesti kielellä, jota naisten enemmistö näytti ymmärtävän. Hän kehotti naisia järjestymään lakkolaisten avustamiseksi ja joka puolelta kokoushuonetta kuului hyvähuntoja. Noiden naisten mielisä oli herännyt uusi ajatus, uusi tehtävä oli niiden työlläistien edessä, jotka olivat tottuneet ajattelemaan vain loppumattomista talousaskareista ja lastensa hoidosta. He ymmärsivät heidän osansa tässä suuressa taistelussa, johon heidän miehensä olivat yhtyneet. Heidän mielisään kasvoi uusi omanarvon tunto, uuden voiman tunto nostatti heidän pänsä pystympään. Heilläkin oli tehtävä. Heidän miehensä tarvitsivat heitä nyt paremmin kuin koskaan ennen — niin he tunsivat. Uusi toveruudentunne, jota he nyt tunsivat miehiinsä, tuntui kasvattavan heissä suurempaa itsekkyyttä ja samalla se velvotti.

"Halutaan vapaaehtoisia jakamaan papuja", oli Braddockin, Pa., terästyölläisten unionin konttoorin mustalataululla. Apulaisia tarvittiin unionin ruuanjako-keskuksiin.

"Minusta näytti, että tuohon huoneeseen oli koottu koko mallan papuvavasto", sanoo eräs reporteri. "Siellä oli lakkolaisten vaimoja, jotka työskentelevät 16 tuntia päivässä, nauttaakseen tässä taistelussa 8-tuntin työpäivän puolesta. Perunonia, leipää, kannutavaraa, kahvia — niitä näytti olevan kokonaiset varastot. Kun lakkolaiset tulivat hakemaan vilkon ruoka-osuuttaan, näkyi heidän kasvoillaan rohkea hymy. He tie-